

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

ՔԱՐԿՈՇԵՑԱՆ... ԵՒ ՍՊԱՆՄԱՄԲ ՍՐՈՅ ՄԵՌԱՆ

«Քարկոծեցան, սղոցեցան, փորձեցան, եւ
սպանմամբ սրոյ մեռան»:
(Երրայեցիս ԺԱ:37)

Աւագ տօներու այս ոսկի շրջանը, որ Սուրբ Աթոռը ամէն տարի հանդիսաւորապէս կը նշէ, իրաւամբ կարելի է կոչել մարտիրոսացած սուրբերու շաբաթ, որուն ընթացքին կը տօնախմբենք յիշատակը՝ Յակոբոս Տեառնորոյ, Ստեփանոս Սարկաւագի, Պօղոս եւ Պետրոս Առաքելներուն, եւ ի վերջոյ՝ Զեքեղեան եղբայրներուն: Օգտուելով տօնական օրերու այս շրջանէն, պատշաճ է հարեւանցի ակնարկ մը նետել Մարտիրոս քառին իմաստին վրայ, իր լայն իմաստով առած:

Մարտիրոս քառը իսկական առումով կը նշանակէ «Վկայ», բայց այս աւելի կը գործածուի անոնց համար՝ որոնք կեանքներին գոհած են իրենց հաւատին, ճշմարտութեան համար: Իսկ անոնք՝ որոնք իրենց քրիստոնէական հաւատին եւ ճշմարտութեան համար վկայած են առանց մեռնելու, Եկեղեցին ասոնք կը կոչէ «Խոստովանողներ»: Մենք կը պատուենք յիշատակը այս Մարտիրոս-Սուրբերուն, որովհետեւ անոնք իրենց վարքով ու քարքով ամէն ինչէ առաջ նմանեցան իրենց Վարդապետին՝ Քրիստոսի: Անոնք իրենց արիւնով ներկեցին հիմքը նորակազմ Եկեղեցիին, որովհետեւ այդ մարտիրոսները քարձր եւ իւրապատուկ հաւատքի տէր մարդիկ էին, մարդիկ՝ որոնք իրենց հաւատքի միջոցաւ յաջողեցան ամբողջ աշխարհ մը յեղաշրջել:

Մենք յաճախ կը տարուինք մեր անմիջական շրջանակին մէջ եղող եւ երկաշի ժամանակ անբուժելի հիւանդութենէ տառապող մէկը նմանցնել մարտիրոսի մը, սակայն կ'անտեսենք այն իրողութիւնը, որ այս վերջինը ակամայ առած է այդ հիւանդութիւնը: Եւ կամ, պատահած է որ մարդիկ յաճախ

հալածուած են իրենց կրօնքին կամ հաւատալիքներուն համար, առանց այդ ակնկալելու կամ կարենալ փոխելու ընթացքը իրերու, անկասկած ասոնք եւս մարտիրոսներ են, սակայն պարագան նոյնը չէր նախնական եկեղեցւոյ անդամներուն համար, որոնք նախօրոք եւ քաջ գիտէին հետեւանքները Աւետարանին քարոզութեան: Անոնք կը լսէին մանրամասնութիւնները ուրիշ հաւատակից մարտիրոսներուն սպանութեան եւ մահուան մասին, եւ կը յիշէին թէ ինչպէս իրենց Տէրն ու Վարդապետը չարչարուած էր ու իր կեանքը տուած իրենց համար, միաժամանակ ըսելով իր աշակերտներուն, «Եթէ գիտալածեցին, ապա եւ զձեզ հալածեցեն»:

Նախնական եկեղեցւոյ հաւատացեալներուն հաւաքագործայ հացն ու ջուրն էին հալածանքներն ու չարչարանքները, ծաղրն ու ծանակը մարդոց, բան մը որ այս օրերուն այս երկրէն ներս ապրող քրիստոնեային մտին հաւանաբար տայ մօտաւոր պատկեր մը, թէ Քրիստոնէութեան սուրբերը մտային եւ հոգեկան ինչ մտալկումներէն անցած էին: Անոնք սուրի յանկարծական հարուածով չէին մեռած, այլ ապրած էին ամենօրեայ յաճախանովը մահուան, առանց յետին մտածումն անգամ ունենալու՝ ուրանալու եւ լքելու իրենց Ուսուցիչը:

Միւս կողմէն սակայն, Աւագ Տօներու միաշաբաթեայ այս շրջանը, կարելի է նկատել տեսակ մը սիրոյ յաղթանակին տօնախմբութիւնը, որովհետեւ այն բոլոր սուրբերը, որոնց յիշատակը կը տօնենք այս շաբաթուան ընթացքին, խորապէս հաւատացին իրենց Մեծ Վարդապետին «Սիրեցէ՛ք զմիմեանս» եւ կամ «Չկայ աւելի մեծ սէր քան երբ

մէկը իր անձը զոհէ ուրիշին համար» սիրոյ պատուէրին: Այդ իմաստով ալ թելադրելի պիտի ըլլար զոհողութեանց եւ մարտիրոսութեան այս շարքը կոչել նաեւ, «Սիրոյ Շարք»: Շարք մը, որուն ընթացքին մարդկային սրտի կուրուքիներ գլեց ու անցաւ մարդուն տրամաբանութիւնը, զայն հաւասարեցնելով գիշատիչ գազաններուն:

Սէ՛ր: Ի՞նչ է սէրը, որ բազում երեսներ ունի եւ որմէ դժբախտաբար զուրկ է այսօրուան մեր աշխարհը: Սիրել կը նշանակէ այլեւս երբեք ներողութիւն չխնդրել: Սէրը սիրելիներ, բազմակողմանի է եւ բազմերես, սակայն մեզի կը մնայ որոշել թէ ո՞ր տեսակն է մեր նախասիրածը: Աստուածորդին իր հետեւորդներուն եւ առաքելներուն ըսաւ. «Սիրեցէ՛ք զմիմեանս», եւ եթէ մենք իբր հետեւորդները պիտի գործադրենք իր պատուիրանը, պարտինք որոշել թէ ի՞նչ կը նշանակէ սէրը իսկապէս մեզի համար:

Տօնական այս օրերուն յիշատակուող բոլոր Մարտիրոս-Սուրբերը, հերոսներ էին, որոնք մղուած անհուն սէրէ մը, գիտցան անկաշառ կերպով տալ իրենց կեանքները, ապահովելու համար ուրիշներ: Քրիստոսի պատգամած սէրը, «Սիրէ՛ թշնամիդ անձիդ պէս», բերան անուշեցնող քաղցրեղէն մը չէր, այլ դժուարին պատուիրան մը, գրեթէ անկարելի իրագործելը, սակայն շնորհիւ Տեառնեղբօր, Զեքեղեան եղբայրներուն, Ստեփանոս Նախավկային եւ Պետրոս ու Պօղոս առաքելներուն եւ անոնց նմաններու հաւատին եւ տիեզերք մը սիրոյ, մեզի՝ Քրիստոնեաներու տրուած է նախապատուութիւնը կոչուելու Աստուծոյ եւ Լոյսի որդիներ:

Այսօր, մենք կը տօնախմբենք Դաւիթ Մարգարէի եւ անոր շառաւիղէն եղող Յակոբ Տեառնեղբայր առաքելին յիշատակը: Դաւիթ Մարգարէն եւս հաւածուեցաւ եւ ապրեցաւ միշտ մահուան սպառնալիքը ունենալով գլխուն վրայ,

նման նախնական եկեղեցւոյ հաւատացեալներուն, սակայն ան գիտցաւ սիրով տանիլ ատոնք մղուած Աստուծային սէրէ: Մինչ երկրորդը՝ Յակոբոս Տեառնեղբայր Առաքելը, ան ալ իր կարգին, մղուած իր մեծ սէրէն դէպի իր հարազատն ու անոր ներկայացուցած Աստուծը, իր կեանքով վկայեց Քրիստոսի քարոզած ճշմարտութիւններուն, որուն պատեհաւ սիրով յանձն առաւ անոնց համար նահատակուիլն ու արժանանալը մարտիրոսութեան պսակին:

Մարտիրոսութեան եւ Սիրոյ տօնախմբութեան այս շրջանին, աղօթենք միաբերան սիրելի հաւատացեալներ, որ Բարձրեալն Աստուած, վերջնական ու արդար լուծում մը պարգեւէ տակաւ անտանելի դարձող քաղաքականօրէն ապականած մեր աշխարհին, մանաւանդ Պաղեստին աշխարհին: Թող մեր Աթոռի գլխաւոր սուրբն ու երուսաղէմի առաջին Պատրիարքը՝ Յակոբոս Տեառնեղբայր Առաքել անշարժ եւ հաստատուն պահէ իր իսկ անուան եւ յիշատակին վրայ հիմնուած այս Սուրբ Աթոռն ու անոր Գահակալը, հանդերձ իր միաբանութեամբ եւ ժողովուրդով:

Թող աղօթենք մեր Երկնաւոր Հօր ըսելով. «Հայր Երկնաւոր, հեղէ՛ այսօր, հո՛ս ներկայ գտնուողներուն վրայ քու երկնային շնորհներդ Սուրբ Հոգւոյդ միջոցաւ, եւ մեզի պարգեւէ՛ քու փառքիդ տեսիլքը. տո՛ւր մեզի նո՛ր փորձառութիւն մը քու գօրութենէդ, քու խօսքիդ հանդէպ հաւատարմութեան, նուիրութեան եւ ծառայասիրութեան նոր ոգի մը դի՛ր մեր միաբանութեան անդամներուն մէջ, որպէս զի քու սէրդ գօրանայ եւ անի մեր մէջ եւ քու թագաւորութեանդ գաղափարը միանգամընդմիշտ հաստատուի մեր յեղեղուկ հոգիներուն եւ միտքներուն մէջ, քու Միածին Որդւոյդ եւ Սուրբ Հոգիիդ շնորհիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս, յաւիտենից. Ամէն:

ՆՈՒՐԶԱՆ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ